

Hariduse- ja Sotsiaalministeeriumi Teataja

Nr. 6.

30. septembril 1932.

Nr. 6.

Tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse määrus tervishoiupersonaali registreerimise kohta.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi 1932. a. 17. septembri ringkiri nr. 1337 perekonnakirjade korraldamise asjas.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsuse 1932. a. 17. sept. ringkiri nr. 31745 õppeasutiste ja laboratooriumide tarvis müüdava piirituse asjas.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsuse 1932. a. 17. septembri ringkiri nr. 31737 õppejõudude ja õpetaja kohustetäitjate valimise ja registreerimise asjas.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi 1932. a. 21. septembri ringkiri nr. 31783 järelkatsete öendamise asjas.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsuse 1932. a. 26. septembri ringkiri nr. 31812 hõimupäeva pühitsemise asjas.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsuse 1932. a. 26. septembri ringkiri nr. 31832 XIII üleriikliku karskuspüha korraldamise asjas.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsuse 1932. a. 24. sept. ringkiri nr. 31741 õpilas-orkestrite osavõtmise asjas X üldlaulupeost.

Täiendus Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi poolt algkoolidele tarvitamiseks lubatud õppe- raamatute nimestikule.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse 1932. a. 10. septembri ringkiri nr. 41294 Määruse arstliikude ekspertiiside tasunormide kohta § 2 käsitlemise asjas.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi 1932. a. 7. septembri ringkiri nr. 51 — 1 pensionikatali heaks võetava kaheprotsendilise maksu arvestamise asjas.

AMETLIK OSA.

Tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse määrus tervishoiupersonaali registreerimise kohta.

RT 60 — 1932, 500.

Alus: Tervishoiupersonaali kutsetegevuse seaduse § 2 (RT 24 — 1932) ja Rahva tervishoiu korraldamise seaduse § 17 p. 7 (RT 2 — 1928).

§ 1. Käesoleva määruse alla kuuluvad:

- 1) arstid,
- 2) hambaarstid,
- 3) rohuteadlased ja rohuteadlase kandidaadid,

- 4) apteegiassistendid ja -praktikandid,
- 5) õed kliinilise, hoolekande ja ämmaemanda kutse aladelt,
- 6) masseerijad,
- 7) hambatehnikud,
- 8) koolivelskerid.

§ 2. Eelmises (1) paragrahvis tähendatud isikud, välja arvatud apteegipraktikandid, kes registreeritakse § 4 teises lõikes ette nähtud korras, kui nad vastavad tervishoiupersonaali kutsetegevuse seaduse §§ 4, 13, 19, 20, 25, 28, 31 või 39 nõuetele ja soovivad töötada omal kutsealal, on kohustatud täitma registreerimislehe kahes eksemplaris ja esitama selle allkirjutatult maa-, linna- või linnaarsti õigustega aleviarstile, lisades sellele juurde kutsetegevuseks õigusi andva dokumendi (diplomi või tunnistuse) ja selle notariaalselt tõestatud ära kirja või notariaalselt tõestatud dokumendi ära kirjad kahes eksemplaris.

Ühe täidetud registreerimislehtedest ühes kutsetegevuseks õigusi andva dokumendi või selle notariaalselt tõestatud ära kirjaga maa-, linna- või linnaarsti õigustega aleviarst esitab tervishoiu- ja hoolekandevalitsusele, jättes omale teise eksemplari täidetud registreerimislehtedest ja kutsetegevuseks õigusi andvast dokumendist või selle notariaalselt tõestatud ära kirjast.

§ 3. Esitatud registreerimislehe ja kutsetegevuseks õigusi andva dokumendi või selle notariaalselt tõestatud ära kirja andmetel tervishoiu- ja hoolekandevalitsus registreerib isiku vastaval kutsealal tegutsevaks ja annab temale maa-, linna- või linnaarsti õigustega aleviarsti kaudu sellekohase registreerimistunnistuse.

§ 4. Tervishoiupersonaali kutsetegevuse seaduses §§ 13, 19 ja 20 tähendatud rohuteadlased, rohuteadlase kandidaadid ja apteegiassistendid, kui nad peale §§ 2 ja 3 ette nähtud korras registreerimist astuvad teenistusse või praktikale asutusse, siis on asutuse juhataja kohustatud sellest viivitamata teatama vastava maa-, linna- või linnaarsti õigustega aleviarstile, tähendades teadaandes teenistusse või praktikale asumise kuupäeva. Maa-, linna- või linnaarsti õigustega aleviarst saadab teate edasi tervishoiu- ja hoolekandevalitsusele.

Samas korras teatatakse ka tervishoiupersonaali kutsetegevuse seaduses § 21 ette nähtud ja sama paragrahvi nõuetele vastavate apteegipraktikantide praktikale asumisest või praktika jätkamisest asutuse vahetusel. Nimetatud isikute praktikale asumisel tuleb teadaandele juurde lisada täidetud registreerimisleht kahes eksemplaris ja notariaalselt tõestatud ära kiri praktikaks õigusi andvast koolitunnistusest. Nendel andmetel registreeritakse apteegipraktikandid käesolevas määruses § 3 ette nähtud korras.

Käesolevas paragrahvis tähendatud isikute teenistusest või praktikalt lahkumisel on asutuse juhataja kohustatud sellest viivi-

tamata teatama vastava maa-, linna- või linnaarsti õigustega aleviarstile, kes teate edasi saadab tervishoiu- ja hoolekandevalitsusele.

§ 5. Käesoleva määruse §§ 2, 3 ja 4 teise lõike korras registreeritud isikud, kui nad ühest omavalitsuse piirkonnast asuvad teise omavalitsuse piirkonda, on kohustatud esitama sellekohase avalduse nii endise asukoha omavalitsuse kui ka uue asukoha omavalitsuse maa-, linna- või linnaarsti õigustega aleviarstile.

§ 6. Maa-, linna- või linnaarsti õigustega aleviarst, kelle tegevuspiirkonnast registreeritud isik lahkub, asudes elama teise omavalitsuse piirkonda, kustutab registreeritu oma vastavast nimekirjast, saadab mahakustutatud isiku registreerimislehe ühes dokumendi ära- kirjaga uue asukoha maa-, linna- või linnaarsti õigustega aleviarstile isiku tervishoiupersonaali nimekirja kandmiseks ning teatab sellest tervishoiu- ja hoolekandevalitsusele.

Maa-, linna- või linnaarsti õigustega aleviarst, kelle tegevuspiirkonda registreeritud isik asub, on kohustatud sellest samuti teatama tervishoiu- ja hoolekandevalitsusele.

§ 7. Käesoleva määruse § 1 loetletud isikud, kes ajutiselt läinud üle muule tegevusalale, mis neid takistab kutsetegevuses või kes lühemaks ajaks soovivad katkestada kutsetegevuse, teatavad sellest kirjalikult tervishoiu- ja hoolekandevalitsusele kohaliku maa-, linna- või linnaarsti õigustega aleviarsti kaudu, isiku ajutiselt tervishoiupersonaali nimekirjast kustutamiseks.

Samuti esitab maa-, linna- või linnaarsti õigustega aleviarst tervishoiu- ja hoolekandevalitsusele ettepaneku tervishoiupersonaali nimekirjast nende isikute kustutamiseks, kes ametliku arsti poolt saadud kindlate andmete järgi rohkem kui ühe aasta kestel ei ole teotsenud oma kutsealal, kuigi nad kutsetegevuseks seaduslikus korras loa saanud.

§ 8. Registreeritud isikud, kes on lõpetanud kutsetegevuse omal soovil ja esitanud sellekohase kirjaliku teadaande, või lahkunud surma läbi, kustutab maa-, linna- või linnaarsti õigustega aleviarst vastavast nimekirjast ja teatab sellest tervishoiu- ja hoolekandevalitsusele.

Samuti kustutab tervishoiu- ja hoolekandevalitsus tervishoiupersonaali nimestikust isikud, kellele on kutsetegevus keelatud kohtu või tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse otsuste põhjal.

§ 9. Enne käesoleva määruse maksmahakkamist seaduslikus korras registreeritud isikud ei kuulu ümberregistreerimisele.

§ 10. Käesoleva määruse maksmahakkamisel kaotab maksvuse määrus registreerimise korra kohta (RT 103 — 1919).

Tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse direktor Dr. M õ t t u s.

Sekretär J. V i s n a p u u.

..... registreerimisleht.
 (registreeritava kutse selgesti kirjutada)

Käesolevaga avaldan soovi minu seadusepäraseks registreerimiseks ja minule kutsetegevuse lubamiseks.

1. Perekonnanimi
2. Eesnimi
3. Sündimise aasta, kuu ja päev
4. Kutseala nimetus
5. Kutsetegevuseks õigust andva dokumendi nimetus, kelle poolt, kus ja mis ajal välja antud
6. Kas, kus ja kellena kuni registreerimiseni töötanud
7. Rahvus
8. Kodakondsus
9. Riigikeele oskus
10. Elukoht

Lisa: Kutsetegevuseks õigust andva dokumendi (diplomi või tunnistuse) seadusepäraselt tõestatud ärakiri kahes eksemplaris.

.....
 (aasta ja kuupäev)

Registreeritava allkiri:

.....
 Ametliku arsti allkiri:

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi 1932 a. 17. septembri ringkiri nr. 1337 ministeeriumile alluvatele riigiasutistele ja nende ametnikkudele, vabateenijatele ja ülemääralistele riigiteenijatele, maa- ja linnakoolivalitsustele, vähemusrahvuste kultuurvalitsustele, õppejõududele ja koolinõunikkudele, maa- ja linnaarstidele ning linnaarsti õigustega aleviarstidele ja jaoskonnaarstidele perekonnakirjade korraldamise asjas.

Perekonnaseisu seaduse § 1 (RT 191/192 — 1925) näeb ette, et iga Eesti Vabariigi kodaniku kohta peetakse perekonnakirja kodaniku alalise elukohta linna-, alevi- või vallavalitsuses.

Kuna juba puhttehniliselt oli võimatu ülesse seada nõudmine, et kõik kodanikud korraldaksid ajaviitmata oma perekonnakirjad, nõutades selleks nimetatud seaduses ja selle juhtnöörides tähendatud dokumente ja esitades neid vastava omavalitsuse perekonnaseisuametnikule, siis hakati selle seaduse § 1 nõuet teostama aegajalt vastavalt Perekonnaseisu seaduse juhtnööridele. Seejuures on peetud soovitatavaks ja otstarbekohaseks, et riigi- ja omavalitsuseteenijad oleksid sellel alal heaks eeskujuks kõigile teistele kodanikkudele, korraldades võimalikult esimeses järjekorras omad perekonnakirjad. See oleks tarvilik ka riigi- ja omavalitsuseteenijate eneste huvides, sest neil on sageli vaja dokumente ja teatise perekonnaseisu alalt

teenistusse astumisel, teenistusliikude õiguste selgitamisel kui ka pensionide määramisel, milliste dokumentide ja teatiste saamine on siis kerge, kui on korras perekonnakiri.

Neil asjaoludel ja motiividel ning arvestades Kohtu- ja sise-ministeeriumi sellekohast ettepanekut teeb Hariduse- ja sotsiaalministeerium kohuseks ministeeriumi ja ministeeriumile alluvate riigiasutiste ametnikkudele, vabateenijatele ja ülemääralistele riigiteenijatele, kõigile õppejõududele ja koolinõunikkudele, maa- ja linnaarstidele, linnaarsti õigustega aleviarstidele ja jaoskonnaarstidele korraldada enda ja oma perekonnaliikmete (naine ja alaealised lapsed) perekonnakirjad vastava omavalitsuse perekonnaseisuametis oma alalise elukoha järgi, hiljemalt 1933 a. 1. veebruariks. Seejuures teatab ministeerium, et ligemaid juhatusi perekonnakirjade korraldamise alalt annavad perekonnaseisuametnikud.

Käesoleva ringkirja täitmise tõenduseks tuleb igal tähendatud isikul esitada teenistusekirja pidavale asutisele vastava omavalitsuse perekonnaseisuametniku poolt väljaantud perekonnaseisutunnistus (vorm nr. 8.) ühes õiendusega, missuguse perekonnaregistri kõiite ja lehekülgedele all on sisse kantud nende abikaasad ja alaealised lapsed. Need tunnistused ja õiendused lisatakse teenistusekirjade juurde, kuna edaspidi teenistusse võetavatelt isikutelt tuleb nõuda samad dokumendid teenistusekirjale juurdelisamiseks.

Tähendatud isikute teenistusekirju pidavaid asutisi palub ministeerium kontrollida selle ringkirja täitmist.

Hariduse- ja sotsiaalminister J. H ü n e r s o n.

Peasekretär A. K u r v i t s.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsuse 1932 a. 17. sept. ringkiri nr. 31745 maa- ning linnakoolivalitsustele, vähemusravuste kultuurvalitsustele ja kõigile koolidele õppeasutiste ja laboratooriumide tarvis müüdava piirituse asjas.

Hariduse- ja sotsiaalministeerium teatab Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi 13. dets. 1929 a. nr. 12629 ringkirja (v. Hariduseala korraldus, lhk. 260) teise lõigu täiendamiseks ja osaliseks muutmiseks, et edaspidi koolidele ja teistele õppeasutistele tuleb õppeasutiste ja laboratooriumide tarvis müüdavat piiritust nõuda liitrites (1 liiter abs.-alkoholi on võrdne 8,13 kraadiga), kusjuures Hariduse- ja sotsiaalministeeriumile alluvate õppeasutiste ja laboratooriumide suhtes on määratud järgmised normid: algkoolidele iga klassikomplekti kohta kuni 0,5 liitrit, täienduse-, kesk- ja kutsekoolidele iga klassikomplekti kohta kuni 0,8 liitrit õppeaastas. Muis osades jääb ülalnimetatud ringkiri maksvaks, tuleb vaid silmas pidada, et selles ringkirjas tähendatud Majandusministri määrus (RT 83 — 1929)

on maksvuse kaotanud ja selle asemel maksvad nüüd Majandusministri 30. juuni 1932 a. määrus piirituse müügi ja tarvitamise kohta tehniliseks, keemiliseks, teaduslikuks, tervishoidlikuks ja põletamise otstarbeks ja Majandusministri määrus viina, piirituse jätete, pudelite ja kastide müügihindade kohta (RT 53 — 1932).

Hariduse- ja sotsiaalminister J. H ü n e r s o n .

Koolivalitsuse direktor P. M ä g r a k e n .

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsuse 1932 a. 17. septembri ringkiri nr. 31737 õppejõude valivatele asutistele, maa- ja linnakoolivalitsustele, vähemusrahvuste kultuurivalitsustele ning riigikoolide juhatajaile õppejõudude ja õpetaja kohustetäitjate valimise ja registreerimise asjas.

Õppejõudude teenistuse seaduse § 38 on tähendatud, et õpetaja kohustetäitjat võib valida ja registreerida õppejõu kohale ainult sel puhul, kui kandidaatide hulgas ei ole õpetajakutsega isikut või õpetajaameti kandidaati. Teisi võimalusi ja juhtumisi ei ole nende valimise ja registreerimise kohta ette nähtud. Õppejõudude teenistuse seaduses ega ka teistes seadustes. Sellest järeldub, et õpetajakutseta isikut võib valida ja registreerida õpetaja kohustetäitjaks ainult siis, kui kandidaatide hulgas ei ole õpetajakutsega isikut või õpetajaameti kandidaati. Seega on ette nähtud ainult üks erand, üks erinorm, mida arvestades seaduste tõlgendamise printsiipe võib kohaldada ainult kitsas mõttes. Sel asjaolul ei või teha ühelgi juhtumisel teisi erandeid.

Arvestades neid seaduse normidest sõltuvaid seisukohti, ei saa valida õpetaja kohustetäitjaks õpetajakutseta isikut, kui kandidaatide hulgas on õpetajakutsega isik või õpetajaameti kandidaat, sellele vaatamata, kas see õpetajakutsega isik või õpetajaameti kandidaat on esitanud valivale asutisele kõik seadustes ja määrustes ette nähtud dokumendid ja teated, või on jätnud mõne neist esitamata, millisel asjaolul ei saa ka nende valimine toimuda. Tähtis on ainult see, et tõestatud või tõestatav on, et kandidaatide hulgas on õpetajakutsega isik või õpetajaameti kandidaat, mis ka avaldub otseselt esitatud kutsetunnistusest või kandidaadi tunnistusest või nende ära kirjadest. Seega kui see õpetajakutsega isiku või õpetajaameti kandidaadi olemasolu kandidaatide hulgas on selgunud, siis ei saa valida õpetajakutseta isikut õpetaja kohustetäitjaks. Kui ei saa aga valida sellel või teisel põhjusel kedagi ka õpetajakutsega isikute või õpetajaameti kandidaatide hulgast (näiteks mõne dokumendi puudumise pärast), siis tulevad lugeda valimised ebaõnnestunuiks või mittekordaläinuiks. On aga valiv asutis sel puhul siiski valinud õpetajakutseta isiku õpetaja kohustetäitjaks, siis on õppejõude regist-

reeriv asutis kohustatud jätma esitatud kandidaadi õpetaja kohustetäitjaks registreerimata õppejõudude teenistuse seaduse § 46 põhjal, tunnustades seega ka valimised ebaõnnestunuiks või mittekordaläinuiks.

Koolivalitsuse direktor P. M ä g r a k e n.

Algkooliasjade juhataja A. K u u t.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi 1932 a. 21. septembri ringkiri nr. 31783 maa- ja linnakoolivalitsustele, koolinõunikudele, keskkoolide õppenõukogudele ja koolijuhatajaile järelkatsete õiendamise asjas.

Klassi- ja koolikursuse lõpetamise määruse (RT 38 — 1929) § 9 järgi võib keskkooli õppenõukogu õpilastele, kes õppetöö lõpul tunnustatud nõrgaks mitte rohkem kui ühes aines, määrata selles aines järelkatseid või õppeülesandeid, mis tulevad õiendada enne õppetöö algust järgneval kooliaastal; ei õienda aga õpilane õppenõukogu poolt määratud järelkatseid või õppeülesandeid õppetöö alguseks, siis tunnustatakse ta klassikursuse mittelõpetanuks.

Neid asjaolusid arvestades juhib HSM Koolivalitsus keskkoolide õppenõukogude ja koolijuhatajate tähelepanu sellele, et

1. õppenõukogu võib määrata klassist klassi üleviimisel õppetöö lõpul õpilasele mitte rohkem kui ühes aines järelkatse või õppeülesande, kuid võib seda ka mitte teha ja jätta õpilase ühe nõrgaga teiseks aastaks samasse klassi, kui õpilase vaimline tasapind õppenõukogu arvates jätab üldiselt soovida.

2. On aga õppenõukogu poolt õpilasele määratud järelkatse ühes aines, siis tuleb see õiendada õpilasel enne õppetöö algust selleks määratud tähtajal. Ei ilmu õpilane määratud tähtajaks järelkatsele ja ei õienda seda määratud tähtajal, tuleb jätta õpilane samasse klassi teiseks aastaks. Juhul, kui õpilane ei saa ilmuda mõjuvatel põhjustel määratud tähtpäevaks järelkatsele, siis peab ta sellest teatama koolijuhatajale aegsasti enne eksamite algust, ja kui õppenõukogu tunnustab õpilase mitteilmumise järelkatsele põhjendatuks, siis võib õppenõukogu õpilasele määrata uue tähtpäeva järelkatse või õppeülesande õiendamiseks hiljemalt kahe nädala jooksul, kuid võib ka õpilase, silmas pidades ta vaimlist tasapinda, jätta teiseks aastaks klassikursuse kordamiseks.

3. Pole lubatav õpilast üle viia järgnevasse kõrgemasse klassi tingimusel, et õpilane teatud aja jooksul tagantjärele õiendaks järelkatse.

4. Kavatses õpilane, kellele määratud järelkatse, astuda järgmiseks õppeaastaks teise kooli, peab ta enne õppetöö algust õiendama

järelkatse oma endise kooli juures või jääma uues koolis samasse klassi teiseks aastaks.

5. Mingisuguste täiendavate palvetega õpilaste järelkatsete pikendamise asjas HSM Koolivalitsuse poole pöörata ei tule.

Hariduse- ja sotsiaalminister J. H ü n e r s o n.

Koolivalitsuse abidirektor A. B o r k v e l l.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsuse 1932 a. 26. septembri ringkiri nr. 31812 koolivalitsustele ja koolide juhatajaile hõimupäeva pühitsemise asjas.

Asutise „Fenno-Ugria“ algatusel korraldatakse tänavu hõimupäeva pühitsemist 15. ja 16. oktoobril. Samal ajal pühitsetakse hõimupäeva ka Soomes ja Ungaris ja see ühine hõimupäeva pühitsemine toimub tänavu juba neljandat korda.

Kuna hõimupäeva pühitsemine suurel määral aitab kaasa rahvustunde süvendamisele, soovitab Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsus õppeasutistele võtta aktiivselt osa hõimupäevade pühitsemisest vastavate ja jõukohaste kõnede, aktuste või õhtute korraldamisega tähendatud päevadel. Aktuste korraldamiseks vajalikud materjalid saadab asutis „Fenno-Ugria“ (Tallinn, Lai tän. 1) koolidele tasuta.

Direktor P. M ä g r a k e n.

Sekretär J. J. F e l d m a n n.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsuse 1932 a. 26. septembri ringkiri nr 31832 maa- ja linnakoolivalitsustele, vähemusrahvuste kultuurvalitsustele ning koolide juhatajaile XIII üleriikliku karskuspüha korraldamise asjas.

Eesti Karskusliit korraldab 23. oktoobril s. a. XIII üleriikliku karskuspüha. Soovides, et seda kohtadel korraldataks laiaulatuslikult, Liit on pöördunud vastava üleskutsega kaasabi ja kaastöö leidmiseks kõikide temal teadaolevate kultuur-haridusliikude organisatsioonide poole, saates neile ühtlasi ka vastavad materjalid.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsus, omalt poolt pooldades ja toetades neid kavatsusi, palub Teie lahket kaasabi, et ka koolides tähendatud pühapäeval 23. oktoobril korraldataks koosolekuid karskuse tähtsuse selgitamiseks, millest võimalikult rohkesti võtaksid osa ka lastevanemad, mis oleks eriti soovitav, kuna tänavune karskuspüha korraldatakse peamiselt koduse kasvatuse tähe all. Selleks saadetakse Liidu poolt ühes karskuspüha materjaliga ka õpetaja E. Mikkelsaar'e koostatud „Juhatuskiri kodukasvatustöö

korraldamiseks“ ja mag. A. Elango koostatud „Kodukasvatusliku kirjanduse nimestik“.

Karskuspüha kava on üldjoontes järgmine: laupäeval 22. okt. õhtul raadios karskuspüha avamine Liidu esimehe prof. H. B. Rahamäe kõnega, Liidu läkituse ettelugemine ja laulu ettekanded koori ja solistide poolt. Pühapäeval 23. oktoobril raadiokõne ja rahva-koosolekud kohtadel Liidu läkituse ettekandega ja kodukasvatuslikkude kõnedega, kirikuis päevakohased jumalateenistused.

Direktor P. Mägraken.

Sekretär J. Feldmann.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuse 1932 a. 24. sept. ringkiri nr. 31741 kesk- ja kutsekoolide õppenõukogudele õpilasorkestrite osavõtmise asjas X üldlaulupeost.

23.—25. juunini 1933 a. peetakse Tallinnas 10-nes, s. o. juubeli üldlaulupidu, mis on kavatsatud suurejoonelise rahvusliku pühana. Sellest kavatsusest Eesti Lauljate Liidu juhatuse soovil teatades pöördub HSM Koolivalitsus nende kesk- ja kutsekoolide õppenõukogude poole, kus on olemas puhkpilli orkestrid, palvega, võtta kaalumisele küsimus, kas ei võiks tähendatud orkestrid aktiivselt kaasa teha meie rahva suurpidustusi tuleval suvel pealinnas.

Jaataval korral tuleks neil õpilasorkestritel võimalikult lähemate nädalate kestel endid registreerida 10. üldlaulupeo tegelaste hulka ja muretseda peatselt Eesti Lauljate Liidult üldpeokavva võetud pasunakoori palad ja kohe nende õppimisega algust teha.

Eesti Lauljate Liidu aadress on: Tallinna, Lai t. 12, tel. 431-82.

Direktor P. Mägraken.

Sekretär J. Feldmann.

Täiendus Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi poolt algkoolidele tarvitamiseks lubatud õpperaamatute nimestikule.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi poolt algkoolidele tarvitamiseks lubatud õpperaamatute nimestik (HSMT 1 — 1932) täiendatakse järgmiste raamatutega.

EMAKEEL.

Eesti keel.

*Kampmann, Mihkel. Eesti lugemik. Algkooli II õppeaasta. 10. tr. Tartu, k.-ü. „Loodus“ 1931. 250 lhk.

*Kampmann, Mihkel. Eesti lugemik. Algkooli III õppeaasta. 10. tr. Tartu, k.-ü. „Loodus“ 1932. 296 lhk.

*Kampmann, Mihkel. Eesti lugemik. Algkooli IV õppeaasta. 9. tr. Tartu, k.-ü. „Loodus“ 1931. 294 lhk.

*Kampmann, Mihkel. Eesti lugemik. Algkooli V õppeaasta. 3. tr. Tartu, k.-ü. „Loodus“ 1931. 303 lhk.

IV jagu, ühtluskooli V õppeaasta, 2. tr. (1928) — lubatud.

Martinson E., Kuulberg J., Nurmik M., Oro J., Parijõgi J., Puusepp Fr. Elav sõna II. Algkooli 2. õppeaasta lugemik. Tartu, kirjast. „Kool“ 1932. 299 lhk.

Nurmik M., Kuulberg J., Martinson E., Oro J., Parijõgi J., Puusepp Fr. Elav sõna IV. Algkooli 4. õppeaasta lugemik. Tartu, kirjast. „Kool“ 1932. 329 lhk.

Parijõgi J., Kuulberg J., Martinson E., Nurmik M., Oro J., Puusepp Fr. Elav sõna III. Algkooli 3. õppeaasta lugemik. Tartu, kirjast. „Kool“ 1932. 283 lhk.

Puusepp, Fr. Kirjakeele algmeid (uus harjutustik) õigekirja ja grammatika tegelikuks õppimiseks, sõnavara rikastamiseks ja kirjandite koostamiseks. 1.—2. õppeaasta. Tartu, kirjast. „Kool“ 1932. 134 lhk.

Puusepp, Fr. Kirjakeele algmeid (uus harjutustik) õigekirja ja grammatika tegelikuks õppimiseks, sõnavara rikastamiseks ja kirjandite koostamiseks. 3.—4. õppeaasta. Tartu, kirjast. „Kool“ 1932. 195 lhk.

Puusepp, Fr. Kirjakeele algmeid (uus harjutustik) õigekirja ja grammatika tegelikuks õppimiseks, sõnavara rikastamiseks ja kirjandite koostamiseks. 5.—6. õppeaasta. Tartu, kirjast. „Kool“ 1932. 235 lhk. (lubatud tarvitada esimese trüki lõpuni).

MATEMAATIKA.

Maramaa, A. Matemaatika ülesannetekogu I. Algkooli I õppeaasta. 7. tr. Viljandi, kirjast. „Siir“ 1931. 94 lhk.

Maramaa, A. Matemaatika ülesannetekogu II. Algkooli II õppeaasta. 7. tr. Viljandi, kirjast. „Siir“ 1931. 98 lhk.

Maramaa, A. Matemaatika ülesannetekogu III. Algkooli III õppeaasta. 8. tr. Viljandi, kirjast. „Siir“ 1931.

Maramaa, A. Matemaatika ülesannetekogu IV. Algkooli IV õppeaasta. 8. tr. Viljandi, kirjast. „Siir“ 1931. 119 lhk.

Maramaa, A. Matemaatika ülesannetekogu V. Algkooli V õppeaasta. 5. tr. Viljandi, kirjast. „Siir“ 1931. 120 lhk.

* Миккельсар, Ф. В. Математика для начальной школы. IV год обучения (Tõlge eestikeelsest trükist). Tallinna, Vene Õpetajate Liit 1932. 233 lhk.

LOODUSEÕPETUS JA TERVISHOID.

Tallinna linna XII algkooli j. k. üldõpetuse rühmiku seeria „Loodus ja inimene“ aastaegade tsükli väljaanded „Kevad“, „Suvi“,

„Sügis“ ja „Talv“ ning sama seeria tehnilisest tsüklist „Saagu valgus“. Toimetanud M. Nurmik. Tallinna, k.k.ü. „Töökool“ 1932.

AJALUGU JA KODANIKUÕPETUS.

Adamson, Toomas. Tööjuhatusi ajaloos algkooli V õppeaastale individuaalseks töötamiseks. Tartu, k.-ü. „Loodus“ 1931. 32 lk. Tallinnas, 29. septembril 1932. Nr. 3725.
Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuse

direktor P. Mägraken.

Sekretär J. Feldmann.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse 1932 a. 10. septembri ringkiri nr. 41294 maa- ja linnaarstidele, linnaarsti õigustega aleviarstidele ning jaoskonnaarstidele Määruse arstlikeks ekspertide tasunormide kohta § 2 käsitlemise asjas.

Ühe maaarsti järelepärimise puhul teatab Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi tervishoiu- ja hoolekandevalitsus eksiavamuste ärahoidmiseks ja ühtlaseks käsitlemiseks, et Määruse arstlikeks ekspertide tasunormide kohta (RT 56 — 1930, 379) § 2 põhjal makstakse tasu sõidu korral raudteel või laevadel iga tunni eest 1 kr. 50 s., arvesse võttes ainult sõiduplaanis märgitud aeg ning arvates ainult üks ots, nagu ka kohale ilmumise eest muul teel makstakse tasu iga kilomeetri pealt, arvates ainult üks ots.

Tasu maksmist sõidu korral raudteel või laevadel iga tunni eest, arvates ainult üks ots, on mõistetud selle määruse andmisel ning ka määruse käsitlemisel, sest ministeerium on maksnud seda tasu ainult arvates üks ots, ning selliselt tuleb ka edaspidi selle määruse § 2 käsitleda. Ka ei ole sisult põhjust soodustada tasu suhtes sõite raudteel ja laevadel, makstes nende sõitude puhul tasu kahe otsa eest, sest sõit raudteel ja laevadel on tavaliselt soodsam, kui sõidud teiste sõiduabinõudega.

Hariduse- ja sotsiaalminister J. H ü n e r s o n.

Tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse direktor Dr. M ö t t u s.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi 1932 a. 7. septembri ringkiri nr. 51—1 kõikidele ministeeriumidele, Riigikontrollile, Riigikantseleile ja Riigikogu kantseleile ning Hariduse- ja sotsiaalministeeriumile alluvatele asutistele pensionikapitali heaks võetava kaheprotsendilise maksu arvestamise asjas.

Kokkuleppel Majanduseministriga arusaamatuste ärahoidmiseks teatan Pensionikapitali heaks pensioniõiguslike isikute

palgast kaheprotsendilise mahaarvamise seaduse § 3 alusel (RT 38 — 1931), et pensionikapitali heaks võetav kaheprotsendiline maks tuleb arvata riigiteenija üle 1 kuu kestva haiguse puhul tema täis palganormist, mitte aga $\frac{2}{3}$ osast.

Hariduse- ja sotsiaalminister J. H ü n e r s o n.

Töökaitse ja sotsiaalkindlustuse osakonna

direktor Joh. S o n i n.

MITTEAMETLIK OSA.

RIIGIKOHTU OTSUSTEST VÕETUD SELETUSI.

Õppejõudude teenistuse seaduse alal: õppejõu ümberpaigutamisest.

Kaebaja arvamus, et temale ühe ja sama teo eest on määratud kaks karistust, haridusenoükogu poolt noomitus ja maakoolivalitsuse poolt ümberpaigutamine R. algkooli õpetaja-juhataja kohale — on täiesti ekslik, sest tema tegevuse juurdilusel ilmsiks tulnud Õppejõudude teenistuse seaduse § 66 ja 69 rikkumiste eest oli temale haridusenoükogu poolt määratud karistusena ainult noomitus, mingit teist karistust aga määratud ei ole, nagu nähtub haridusenoükogu koosoleku protokollist. Ümberpaigutamine aga on tingitud sootu teistest põhjustest, nagu nähtub algotimetuses leiduvatest protokollidest ja kirjadest ja nimelt sellest, et koha peal kaebajal hoolekoguga ja lastevanematega sarnane terav vahekord tekkis, et kaebaja edasijäämine A. kooliõpetajana oli kahjulik õppetööle, missugust vahekorda haridusenoükogu üldse ei puudutanud otsuse tegemisel kaebaja üleastumiste arutamisel. Seepärast Õppejõudude teenistuse seaduse § 85 põhjal (RT 59 — 1931) oli maakoolivalitsus õigustatud kaebajat teenistuse huvides ümber paigutama õpetajaks teise kooli ja selleks ei olnud tarvis kaebaja nõusolekut, vaid oli küllaldane tema seletuse ärakuulamine, mida ta ka andis 29. okt. 1931 a. Ka ei moodusta teenistuse huvides teisele kohale ümberpaigutamine iseenesest karistust. Käesoleval korral on kaebaja määratud koguni kooliõpetaja-juhataja kohale, kuna enne on olnud õpetaja. Asjaolul, kes vahekorra lastevanematega ja hoolekoguga teravaks ajanud, ei ole käesoleval korral tähtsus, sest tähtis on ainult see, et kaebajal on lastevanematega ja hoolekoguga terav vahekord, mis takistab õppetöö normaalset arenemist ja seepärast puudus tarvidus juurdluse toimetamiseks selle kohta missugustel asjaoludel see terav vahekord oli tekkinud, seda enam, et teod, millede eest kaebajale noomitus tehti, ise selle terava vahekorra võisid põhjustada.

Riigikohtu admin. os. t. nr. 434^{II} — 1932 a.

Riigi ja omavalitsuste teenijate pensionide alal.

Kaebuses nimetatud Põhiseaduse paragrahvid 9, 4 ja 54 ei kitsenda üldiselt Riigikogu seaduste maksmapanekus tagant järele möödunud aja eest. Põhiseaduse § 9 on ette nähtud üksnes eriline juhtum, et karistamiseks on tarvilik, et tegu enne selle kordasaatmist oleks tunnustatud seaduses karistusevääriliseks, kuna §§ 4 ja 54 ei sea mingisuguseid üldiseid ega erandilisi kitsendusi sellel alal. § 54 järele võib seaduses eneses määratud olla tema maksmahakkamise tähtaeg ja Pensionide vähendamise seaduse (RT 38 — 1931) § 8-as on selle seaduse maksmahakkamise ajaks määratud 1. mai 1931 a. Põhiseaduses ei leidu samuti kitsendavaid norme varem maksmapandud seaduste muutmiseks uute seadustega kui ka norme, mille põhjal võiks Pensionide vähendamise seadust lugeda põhiseadusele vastukäivaks. Pensioni seaduse § 93 põhjal ei nõuta ettemakstud pensioni tagasi pensionäri surma korral. Sellest erandilisest normist ei saa järeldada, et ilma seadusliku aluseta rohkem makstud pensioni üldse ei saa enam arvestada edaspidise pensioni maksmisel, sest erandit ei saa mõista kui üldreeglit.

Riigikohtu admin. os. t. nr. 249^{II} — 1932 a.

Riigi ja omavalitsuste teenijate pensioniseaduse §§ 17 ja 19 alal.

Riigiasutistes ja ettevõtetes töötavate tööliste pensioni seaduse (RT 23 — 1926) § 13 järgi pensioni määramisel võetakse arvesse ka aeg, mis möödunud Riigi- ja omavalitsuseteenijate pensioni seaduse järgi pensioniõiguslikus teenistuses. Viimase seaduse (RT 149 — 1924) § 19 aga määrab, et Eesti kodanikkudel, kes Eesti Vabariigis vähemalt ühe aasta niisuguses teenistuses olnud, mis käesoleva seaduse järgi pensioni õiguse annab, võetakse arvesse ka teenistusaeg eraraudteedel, kuigi see teenistus õigust ei andnud pensioni saamiseks § 17 nimetatud kassadest. Selle seaduse määruse alla käib ka kaebaja L. R. ja niisugusel korral teeb tema pensioniõiguslik teenistusaeg välja üle 11 aasta, mitte aga 7 aastat.

Riigikohtu admin. os. t. nr. 215^{II} — 1932 a.

Tööstuslike kätiste töölistkonna asutiste seaduse alal.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Töökaitse ja sotsiaalkindlustuse osakonna direktori otsuse vastu 29. dets. 1931 a. Raudteevalitsuse ehitamise I liinjakooskonna töölisnõukogu valimise asjas on Riigikohtus esinenud kaebusega tööandjatena Raudteevalitsuse ehitusameti I liinjakooskonna juhataja abi L. ja sama jaokskonna teemeister

M. Kuna aga Tööstusliikude käitiste tööliskonna asutiste seaduste § 22 põhjal võivad kaebustega valimise asjus esineda ainult käitiste tööandjad, s. o. isikud, kes loendatud selle seaduse § 3 ja nimelt käitise varade valitseja või tema poolt määratud käitise vastutav juhataja, siis puudus L. ja M. õigus käesolevas asjas kaebusega Riigikohtus esineda, sest kumbki neist ei ole tööandja, kuigi nemad valimistest osa võtnud tööandja esitajatena. Tööandjaks võib lugeda, vastavalt selle seaduse § 3, ainult Raudteevalitsust ja selle ehitusameti I liinijaoskonna juhatajat, kellele § 22 järele õigus on kaebustega esineda. Raudteevalitsus ega raudteevalitsuse ehitusameti I liinijaoskonna juhataja eeltähendatud isikuile kaebuse andmiseks volitust andnud ei ole ja ehitusameti I liinijaoskonna juhataja abi L. enese seletuse järele Riigikohtus olnud ehitusameti I liinijaoskonna juhataja kaebuse andmise ajal teenistuses, nii et tema, L., siis viimase kohustetäitjana ei toiminud.

Riigikohtu admin. os. t. nr. 490^{II} — 1932 a.

Tööstusliku töö seaduse alal: arstiabi andmisest.

Asja arutanud ja prokuröri arvamuse kuulanud Riigikohus leiab: Tööstusliku Töö seaduse § 264 järele antakse haigestunud töölistele arstiabi ettevõtte valdaja arvel. Sama seaduse § 304 alusel on haigekassal õigus kassaliikmetele arstiabi andmist ettevõtete valdajate arvel oma kätte võtta kinnitusnõukogu poolt kindlaksmääratud korras ja üldistel alustel, § 301 on ette nähtud, et ettevõtte juures asutatud haigekassa liikmetele antakse arstiabi ettevõtte valdaja arvel: 1) haiguste korral, mis töövõimetust ei sünnita, kuni haigeksjäänud kassa liige on, ja 2) haiguste korral, millega kaasas käib töövõimetus, kuni § 311 ettenähtud tähtaegade lõpuni. § 301, samuti ka § 311, räägivad arstiabi andmise tähtaegadest, kuid mitte sellest, et peale neis paragrahvides ettenähtud tähtaegade lõppu õnnetu juhtumuste puhul arstiabi andmise kohustus üle läheks kinnitusühisusele. Seda ei saa välja lugeda ka § 301 viimasest osast, kus öeldud, et käesoleva, s. o. § 301 määrused ei ole maksvad arstiabi andmise kohta õnnetujuhtumiste läbi vigasaanutele, mida antakse selle jaotuse neljandas ja seitsmendas peatükis näidatud alustel. Kuna § 301 räägib tähtaegadest, siis võib selle paragrahvi viimane osa käia ka ainult tähtaegade kohta. Tööst. Töö sead. § 306^I põhjal on kinnitusühisustel õigus oma peale võtta arstiabi andmist õnnetujuhtumiste läbi vigasaanutele haigekassa liikmetele, kuid ei ole kohustatud seda tegema. Nagu nähtub T.T.S. § 395, on kinnitusühisus ainult siis, kui vigasaanule maksuta arstiabi ei ole võimaldatud, kohustatud temale ära tasuma õnnetujuhtumise läbi saadud haiguse arstimise tegelikud kulud, kuid mitte suuremal määral, kui vas-

tava kinnitusameti poolt ühe aasta peale ette kindlaksmääratud taksi järele. Kaebaja tugenemine T.T.S. § 389 ja 390 peale on aluseta, sest need paragrahvid räägivad abirahast, mitte aga arstiabist. Käesolevas asjas on aga vaieluse all arstiabi andmise kohustuse küsimus. Kinnitusnõukogu I osakond on Tööstuslise Tööseaduse määrusi õieti tõlgendanud, mispärast puudub alus tema kaevatud otsuse tühistamiseks.

Riigikohtu admin. os. t. nr. 1161^{II} — 1931 a.

Tööstusliku töö seaduse alal.

Kaebaja arvamine, et käsitöötled alluvad tööinspeksioonile ainult siis, kui nad on tunnustatud Tööstusliku töö sead. § 116 korras (p. 1) keskvalitsuse määrusega alluvaks töökaitse korraldustele, on ekslik. Seadus laste, alaealiste ja naiste töö kohta tööstusettevõtetes (RT 68 — 1924) paneb järelevalve seaduse täitmise üle töökaitse järelevalve ametnikkude peale (sead. § 22) ja niisama Tööstusettevõtete nädala puhkepäevade seadus (RT 4 — 1926) määrab (§ 11), et selle seaduse ja tema põhjal antavate määruste korraliku täitmise järelevalve, samuti ka seaduse ja määruste rikkujate vastutusele võtmine kuulub töökaitsekomissaridele. Neid seaduste norme silmas pidades, peab tööinspektori määrusi, millega Võru linnavalitsusele kuuluvate sepikoja ja elektrivõrgu parandus- ja installatsiooni tööd tema järelevalve alla võetud, seaduslikkudeks tunnustama ja Hari-duse- ja sotsiaalministri kaevatud otsus, millega tema määrused jusse jäetud, mitte tühistamise vääriliseks.

Riigikohtu admin. os. t. nr. 703^{II} — 1931 a.

Tööstuslikkude käitiste töölistkonna asutiste seaduse alal.

Nagu asja algoimetusest nähtub, oli E. R. käitise tööliste üldkogu poolt valitud 7. novembril 1931 a. töölistvanema valimiste korraldamiseks määratud valimiskomisjoni liikmeks ja üles seatud töölistvanema kandidaadiks. Tööstuslikkude käitiste töölistkonna asutiste seaduse (RT 61 — 1931) §§ 60, 56 ja 39 järele võib tööandja valimiskomisjoni liikme töölepingut murda Tööstusliku töö seaduse (V.S.K. XI K. 2 j. 1913 a. väljaanne) § 62 punktides 1 ja 3—6 ettenähtud põhjustel või tööliste üldkogu nõusolekul. 12. novembril 1931 aastal, millal käesoleval juhul asja algoimetuse andmete järele kaebaja on E. R-ile lepingu üles ütelnud, ei võinud selle lepingu ülesütlemine sündida B.E.S. §§ 4184 ja 4188 järele, vaid seda lepingut oleks tööandja võinud murda üksnes ülaltähendatud seaduse §§ 56 ja 29 ettenähtud alustel. Kuna aga selles korras lepingut E. R-iga käitise töö-

lisvanema valimisteni, s.o. 21. novembrini 1931 a., ei olnud lõpetatud, siis oli tööliste üldkogu õigustatud 21. nov. 1931 a. valima E. R-i töölisvanemaks.

Riigikohtu admin. os. t. nr. 483^{II} — 1932 a.

Tööstusliku töö seaduse alal.

Kaebaja enese seletustest nähtub, et tema kaupluses võetakse ette rätsepatöid, sest varukate ja pükside lühemaks tegemine on rätsepatöö. Kuna aga seda tööd teevad 2 töölist, olgugi et nad vahepeal ka poes müüjateks on, siis oli Kinnitusamet õigustatud kaebaja töötoas teenivaid töölisi haigekassa alla arvama. Et see töökoda (rätsepatööde parandustöökoda) on kaubandusliku ettevõtte juures, ei tee teda kaubanduslikuks ettevõtteks.

Riigikohtu admin. os. t. nr. 1127^{II} — 1931 a.